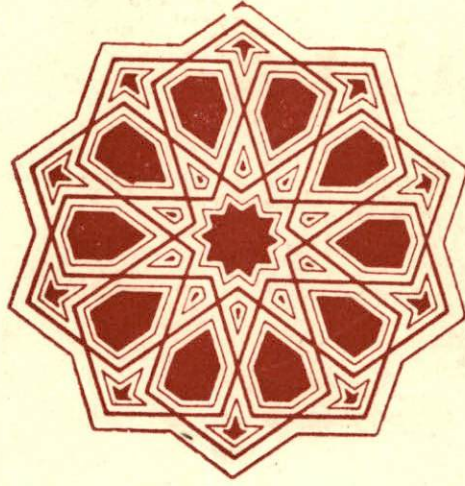

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ TARAFINDAN
ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR

I

1953

A N K A R A

I 9 5 3

Şükürü Polon Bağış

YIL : 1953

SAYI : I

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ TARAFINDAN
ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR

KANAAT VE FEYZ MATBAASI — ANKARA

I 9 5 3

İ Ç İ N D E K İ L E R

BALTACIOĞLU, ISMAYIL HAKKI : Kur'an felsefesi üzerinde inceleme	1
SMITH, WILFRED CANWELL: Modern Türkiye dinî bir reforma mı gidiyor ? ...	7
KARASAN, MEHMET : İlk Yunan düşüncesinde din ilmi denemeleri	21
BEHZAD, HÜSEYİN TAHİR-ZADE : Minyatürün tekniği	29
YETKİN, SUUT KEMAL : İslâm minyatürünün estetiği	33
ÜÇOK, ÇOŞKUN : «Selçuk Türkiyesinde faizle para ikrazına dair hukukî bir vesika» hakkında	41
YÖRÜKAN, YUSUF ZİYA : Vahhabîlik	51
SARAÇ, CELÂL : İslâm dünyasında matematiğin doğuşu ve gelişmesi	69
YURDAYDIN, HÜSEYİN G. : Profesör WILFRED C. SMITH'in «Modern Türkiye dinî bir reforma mı gidiyor ?» adlı makalesi dolayısıyla bir kaç söz	73
ÇİĞ, KEMAL : Türk kitap kapları	75
Tahlil ve Tenkidler :	
ATADEMİR, HAMDİ RAGIP : ADEL AWA : «İhval al - safa» nın tenkid kafası ...	95
B.Z.E. : «Gottheit und Menschheit»	103
BİRAND, KÂMİRAN: Prof. GÖKBERK ve Aydınlanma	105
YURDAYDIN, H. G. : The Mind al-Qur'an	112

Prof. WILFRED C. SMITH'İN «MODERN TÜRKİYE DİNİ
BİR REFORMA MI GİDİYOR» ADLI MAKALESİ
DOLAYISİLE BİR KAÇ SÖZ

Dr. HÜSEYİN G. YURDAYDIN

Türkiye, 1923 yılında Cumhuriyetin ilân edildiği günden beri, çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmayı, kendisi için başlıca gaye bilmıştır. Türkiyenin bu gayenin tahakkuku yolunda yapmış olduğu çalışmalar ve bu arada din karşısındaki durumu, gerek Doğulu ve gerekse Batılı bilginler tarafından dikkatle takip edilmiş, bu yoldaki çalışmalar da türlü şekillerde manalandırılmıştır. Bu bakımdan üzerinde ilgi ile durmaya değer Hindistan İslâm Tetkikleri Akademisi Başkanı sayın Profesör Syed Abdul Latif'in «The Mind al-Qur'an builds» (Kur'anın Ortaya Koyduğu Zihniyet) adını taşıyan eserinin tarafımızdan yapılmış olan bir kontrandüsü, İlahiyat Fakültesi Dergisi'nin bu sayısında «Tahlil ve Tenkitler» kısmında yer almış bulunmaktadır. İnkilâplarımız hakkında bir Doğulunun fikirlerini ihtiva eden bu eserin memleketimizle ilgili kısımları aynen verilmiye çalışılmış, ayrıca bu husustaki düşüncelerimiz belirtilmiştir.

Gene dergimizin bu sayısında yer almış olan Prof. W. C. Smith'in yukarıda tam adını yazmış bulunduğumuz makalesi ise, inkilâplarımız, hususiyle Yeni Türkiyenin din politikası, son zamanlarda ilk okullarda din öğretimine müsaade edilmesi, ve nihayet Ankara Üniversitesine bağlı bir İlahiyat Fakültesinin açılması gibi mesele ve olaylar üzerinde durması ve bunları manalandırması bakımından, esaslı müşahedelerin mahsülü, özlü bir araştırmadır. Bilhassa aydınlarımızın üzerinde ilgi ile duracaklarını umduğumuz bu kıymetli etüdü, Fakültemiz dergisi, Müslüman-Türk okuyucularının dikkatlerine arzederken, aşağıdaki hususları belirtmeyi de faydalı görüyoruz.

Söz konusu edilen meseleler hakkında pek çok isabetli fikir ve hükümleri bulunan Sayın Profesör Smith'in son sözlerinden, Batı medeniyetini, münhasıran bir Hıristiyan medeniyeti olarak kabul ettiği anlaşılmaktadır. Şüphesiz Hıristiyanlık, Batı medeniyetine bir çok şeyler vermiştir. Diğer bir ifade ile, Batı medeniyetinin renginin Hıristiyan olduğunu söyleyebiliriz. Ancak şunu da tereddütsüz kabul etmek lâzımdır ki, Batı medeniyeti, Hıristiyanlığın zuhuru ve yayılması ile ortaya çıkmış bir medeniyet değildir. Bu medeniyetin de bir geçmişi vardır ve bu geçmiş, Hıristiyan olmayan insanlar tarafından meydana getirilmiştir. Diğer taraftan Batı medeniyeti tarihinin çok önemli bir dönüm noktası olan Avrupa Rönesansının, Ortaçağ Müslümanlarının elinde medeniyetin çok ileri bir seviyeye ulaştırıldığı İslâm dünyasından nasıl ve ne şekilde tesirler almış bulunduğu, artık münakaşa konusu olmaktan dahi çıkmıştır. Şu halde Batı medeniyeti, Pagan esasına (Eski Yunan ve Roma), Hıristiyan rengine rağmen, gelişmesini, aynı zamanda medenî Ortaçağ Müslüman dünyasından aldıklarına borçludur. Aynı hali İslâm medeniyetinin gelişmesinde de müşahede etmek mümkündür. Onun da bir geçmişi bulunduğunu nasıl inkâr edebiliriz! Eski Yunan tefekkürüne ait bir çok şaheserlerin, terceme yolu ile İslâm dünyasının malûmu bulunduğu nazarı itibare alınmazsa bu medeniyetin nasıl bu derece gelişebilmiş olduğunu izah etmek çok müşkül olur. Şu halde zaman ve mekân farklarına rağmen, devamlı bir şekilde gelişmekte olan dünya medeniyeti karşısında bulunuyoruz demektir. Bu da, biri diğerinin sebebi olan birbirine bağlı bir takım halkalar halinde kendini göstermektedir. Binaenaleyh muayyen bir inançta olan

bir kısım insanların, bunlar bu gün için medeniyet meş'alesini ellerinde tutmakta dahi olsalar, insanlığın binlerce yıllık emeklerinin muhassalası olan bir medeniyeti, sadece kendilerinin eserleri imiş gibi göstermeye hakları olmasa gerektir. İtiraf etmek lâzımdır ki bu gün için, Hıristiyanlıktan ayrı bir Batı medeniyetinin imkânsızlığına rağmen Batı medeniyetini de, munhasıran Hıristiyanlığın eseri olarak kabul etmek ve böyle bir kabulün tabii neticesi olarak da, İslâmın kendisini Batı medeniyetine uydurup uyduramayacağını ve Batı medeniyetinin İslâmı da ihtiva ederek gelişmek kaabiliyetinde olup olmadığını bir mesele olarak ortaya atmak, meseleyi tamamiyle yanlış vaz'etmektir ve tarafgirane bir görüştür. Âşikârdır ki bu , Batı medeniyetini bu günkü haline getiren türlü faktörleri hesap etmemekten ileri gelmektedir. İcabında birbirine zıd da olsa, inançlarımızı karşılıklı olarak hürmet göstermekte devam ettikçe, esasen.müşterek olan eserimiz dünya medeniyetini, elbirliği ile geliştirmemiz daima mümkün olacaktır.